



1



Onderwerpen

- Achtergrond
- Mensenrechten
- Gelijkheidsbeginsel
- Verantwoordelijkheid overheid
- Standplaatsenbeleid en toewijzing

2



Achtergrond

- Sinti, Roma en “Reizigers”
- “het behoren tot een gemeenschap waarvoor het leven in een woonwagen onderdeel is van de culturele identiteit”
 - Wens om te wonen in een woonwagen - “Nomadisch bestaan in spirit” (EHRM 27 mei 2004, 66746/01 (Connors/VK))
 - Sterke sociale en familiebanden
 - Trekvrijheid

Cijfers 1 januari 2024

- 50.000 woonwagenbewoners
- Ca. 1.150 woonwagencentra
- 9.000 standplaatsen in 342 gemeenten
- Tekort aan standplaatsen ca. 3.000

3



Achtergrond

- Woonwagenwet 1918 (Stb. 1918, 492)
 - Verplichting gemeenten in stand houden woonwagencentrum
 - Standplaatsvergunning (o.a. technische eisen woonwagen, leeftijd, beroep dan wel afkomst of woonverleden van de aanvrager)
 - Provinciaal toezicht en bevoegdheid provinciaal woonwagenplan
- Verbod om rond te trekken en beperkingen vergunningverlening 1968
- Ontstaan grote woonwagencentra
- Regeringsnota 1975
 - Deconcentratie (kleinere centra)
 - “Normalisatie van wet- en regelgeving”
- Intrekking Woonwagenwet 1999 (TK 1990-1991, 22 059, 2)
 - Integratie in stelsel Huisvestingswet en Woningwet
 - Autonome bevoegdheid gemeentebestuur

4



Achtergrond

- In eerste instantie voeren veel gemeenten een uitsterfbeleid
- Uitspraken Europees Hof voor de Rechten van de Mens
 - Artikel 8 EVRM
- Klachten bij College voor de Rechten van de Mens
 - Artikel 8 EVRM
 - Algemene wet gelijke behandeling (Awgb)
- Klachten bij Nationale Ombudsman

5



Achtergrond

- Handreiking “Werken aan woonwagenlocaties” (VROM 2006)
 - “Normalisatie van de verhoudingen”
- Nationale ombudsman “Woonwagenbewoner zoekt standplaats” (2017)
 - Mensenrechten centraal
- Beleidskader Gemeentelijk woonwagen- en standplaatsen-beleid (Min BZK 2018)
 - Aanknopingspunten ontwikkelen gemeentelijk beleid
- Wegwijzer gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid VNG 2021

6



Mensenrechten

- EHRM 18 januari 2001, 27238/95 (Chapman/VK)
 - Artikel 8 EVRM (eerbiediging van de woning)
- EHRM 17 oktober 2013, 27013/07 (Winterstein/Frankrijk)
 - Geen verplichting om daadwerkelijk een bepaald aantal standplaatsen ter beschikking te stellen
- O.a. CRVM 19 december 2014 (2014-165, 2014-166 en 2014-167)
 - Mede vanuit perspectief gelijke behandeling (Awgb)
- EHRM 8 maart 2022, 30391/18 en 30416/18 (Faulkner en McDonagh/Ierland)
 - Proportionaliteitstoets door rechter bij inmenging artikel 8 rechten
- Hoge Raad 12 januari 2024, ECLI:NL:HR:2024:25

7



Mensenrechten

Europees Verdrag van de Rechten van de Mens (EVRM)

Artikel 8

1. Everyone has the right to respect for his private and family life, his home and his correspondence.
2. There shall be no interference by a public authority with the exercise of this right except such as is in accordance with the law and is necessary in a democratic society in the interests of national security, public safety or the economic well-being of the country, for the prevention of disorder or crime, for the protection of health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others.

Artikel 8 leidt niet alleen tot een negatieve verplichting (geen inmenging), maar ook tot positieve verplichtingen (beschermen en waarborgen).

8



Mensenrechten

Handvest van de grondrechten EU

Artikel 21

1. Iedere discriminatie, met name op grond van geslacht, ras, kleur, etnische of sociale afkomst, genetische kenmerken, taal, godsdienst of overtuiging, politieke of andere denkbeelden, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, een handicap, leeftijd of seksuele gerichtheid, is verboden.

Artikel 22

De Unie eerbiedigt de verscheidenheid van cultuur, godsdienst en taal



Mensenrechten

Internationale verdragen New York 1966

- Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (IVBPR)
- Internationaal verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten (IVESCR)
- Internationaal verdrag uitbanning rassendiscriminatie (IVUR)



Gelijkheidsbeginsel

Het gelijkheidsbeginsel

- Artikel 1 Grondwet
- Algemene wet gelijke behandeling (AWGB)
- Algemeen beginsel van behoorlijk bestuur.
- Het gelijkheidsbeginsel houdt niet enkel in dat gelijke gevallen, gelijk behandeld moet worden, maar brengt ook met zich mee dat ongelijke gevallen, om een ongelijke behandeling kunnen vragen.
- CRVM 19 december 2014 (2014-165): Uitsterfbeleid levert verboden onderscheid naar ras op. Ruime uitleg begrip "ras".

11



Verantwoordelijkheid overheid

Wegwijzer woonwagen- en standplaatsenbeleid VNG 2021:

- De overheid heeft een inspanningsverplichting om te voorzien in adequate huisvesting, waarbij rekening wordt gehouden met de (erkende) specifieke woonculturen van woonwagenbewoners.
- Het is niet geoorloofd om het aantal standplaatsen af te bouwen of niet uit te breiden, terwijl er sprake is van een duidelijke behoefte vanuit de woonwagenbewoners (dit is in strijd is met de AWGB).
- De behoefte aan standplaatsen en woonwagens dient te worden geïnventariseerd. Als hieruit een aantoonbare behoefte naar voren komt, moet het woonwagen- en standplaatsenbeleid zodanig worden vormgegeven dat het voor een woonwagenbewoner binnen afzienbare tijd mogelijk is om voor een standplaats in aanmerking te komen.

12



Verantwoordelijkheid overheid

Position paper VNG 2021

Gemeenten kunnen:

- Een behoefteonderzoek uitvoeren;
- Beleid ontwikkelen (regie op basis van een woonvisie) en prestatieafspraken met corporaties maken;
- Meewerken aan uitbreiding van bestaande locaties en inrichting van nieuwe woonwagen locaties;
- De toewijzing van huurstandplaatsen en huurwoonwagens reguleren

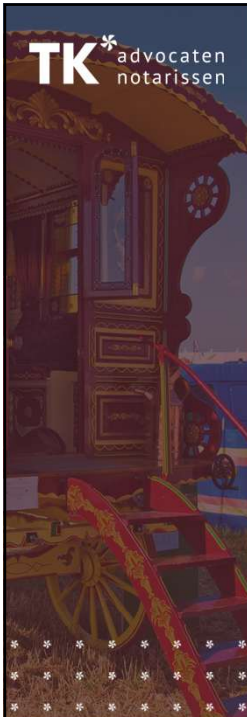
13



Standplaatsenbeleid en toewijzing

- Huisvestingswet 2014
 - Woonruimteverdeling (waaronder standplaatsen)
 - Voorrangsregeling in Huisvestingsverordening (vgl. artikel 11 Hvw 2014)
- VNG model hoofdstuk 2A Huisvestingsverordening
 - Aanwijzing standplaatsen
 - Huisvestingsvergunningplicht
 - Inschrijfsysteem / register standplaatszoekenden (alleen Sinti, Roma en “reizigers” met een woonwagenverleden)
 - Voorrangs- en verdelingsregels
 - Eventueel coöptatie met adviescommissie bewoners

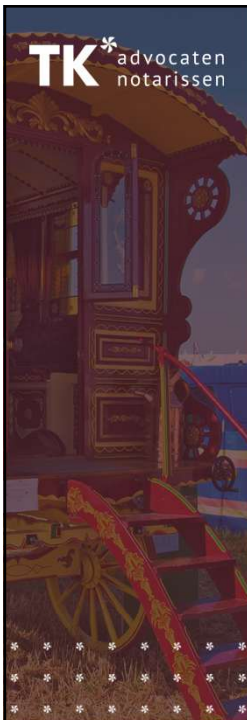
14



Standplaatsenbeleid en toewijzing

- Bij ontbreken Huisvestingsverordening
 - Standplaatsen- en toewijzingsbeleid
 - Afspraken met corporaties

15



Standplaatsenbeleid en toewijzing

- Bindingseisen artikel 14 lid 2 Hvw 2014:
 [...] ten hoogste 50 procent van een of meer daarbij aangewezen categorieën woonruimte, voorrang wordt gegeven aan woningzoekenden die economisch of maatschappelijk gebonden zijn aan de woningmarktregio, de gemeente of een deel van de gemeente.
- Afstammingsbeginsel / familiebanden / al dan niet per locatie

16



Standplaatsenbeleid en toewijzing

- Regionale samenwerking behoefteraming en toewijzing
- Huurafhankelijk opstalrecht, indien alleen een standplaats wordt gehuurd
- Koopstandplaatsen
 - Borging bewoning door doelgroep:
 - In leveringsakte met kettingbeding
 - Doelgroepenverordening / Omgevingsplan

17



DANK VOOR UW AANDACHT

TeekensKarstens
advocaten notarissen

Floris van Galen, advocaat partner
publiek vastgoedrecht

vangalen@tk.nl



Leiden

Vondellaan 51
2332 AA Leiden

T. +31 71 535 80 00
www.tk.nl

Alphen aan den Rijn

Flemingweg 8
2408 AV Alphen a/d Rijn

T. +31 17 241 98 44

Amsterdam

Fred.Roeskestraat 115
1076 EE Amsterdam

T. +31 20 341 59 56

De foto's op de eerste pagina en in de kantlijn zijn van een onbekende auteur en gelicentieerd onder [CC BY-NC-ND](#)

18